

Egenevaluering av bachelor- og masterprogrammet i samfunnsgeografi og masterprogrammet i Development Geography

*Foreløpig notat til diskusjon i programrådet 3. April
Frist for innlevering til SV-fakultetet: 1. mai 2014*

Studieprogrammene i samfunnsgeografi gjennomgikk periodisk emneevaluering i 2007. Denne egenevalueringen gir en helhetlig vurdering av status for de tre studieprogrammene i dag, i lys av kriteriene for den periodiske programevalueringen og med sikte på å identifisere prioriterte tiltak for videre utvikling i de kommende årene. Egenevalueringen er basert på diskusjoner i stabsseminar, programråd og ledergruppa på samfunnsgeografi.

Om samfunnsgeografi

Studieprogrammene i samfunnsgeografi utdanner kandidater med bred kompetanse innenfor det samfunnsgeografiske undervisningsfaget og spesialisering i utvalgte satsingsområder i forskningsfaget. Studieprogrammene kjennetegnes således av faglig bredde i basis og forskningsmessig spesialisering deretter. Det som skiller samfunnsgeografi fra andre samfunnsvitenskapelige fag er fagets romlige perspektiv, det vil si at økonomiske, sosiale, politiske og kulturelle prosesser studeres med fokus på hvordan disse konstituerer og er konstituert av geografisk rom, sted og skala. Samfunnsgeografi ved Universitetet i Oslo har de siste 15 årene prioritert fem satsingsområder innenfor undervisning og forskning: (1) Bygeografi/urbanisme, (2) Utviklingsgeografi, (3) Politisk geografi, (4) Økonomisk geografi, og (5) Miljø og samfunn. I tillegg har arbeidsgeografi vokst fram som et nytt temaområde de siste årene. Disse temaområdene er sentrale for organiseringen og det faglige innholdet i de tre studieprogrammene som nå gjennomgår periodisk programevaluering.

Studieprogrammene i samfunnsgeografi

Bachelorprogrammet i samfunnsgeografi er et fulltidsstudium over tre år på 180 studiepoeng (figur 1). Det første semesteret er felles for alle studentene på programmet. I dette semesteret får studentene en bred innføring i samfunnsgeografi. Fra andre semester velger de hvilke temaer de vil jobbe mer med. Studentene avslutter programmet med å ta minst ett teoriemne på 3000-nivå som kombineres med bacheloroppgaveemnet.

Figur 1. Bachelorprogrammet i samfunnsgeografi

6. semester	SGO3090 - Bacheloroppgave	Fordypning	40-gruppe
5. semester	Fritt emne / utveksling	Fritt emne / utveksling	Fritt emne / utveksling
4. semester	Fordypning	Fordypning	40-gruppe
3. semester	Fordypning	40-gruppe	40-gruppe
2. semester	SGO1900 - Kvantitativ metode	Fordypning	EXPIL03 - Examen philosophicum
1. semester	SGO1001 - Innføring i Samfunnsgeografi	SGO1003 - Å skrive samfunnsgeografisk	SVEXFAC03 - Examen Facultatum - Samfunnsvitenskapelig variant
	10 studiepoeng	10 studiepoeng	10 studiepoeng

Programmet er sammensatt av følgende hovedbestanddeler:

- Fordypning i samfunnsgeografi (90 studiepoeng)
- Valgfri 40-gruppe (40 studiepoeng)
- Frie emner (30 studiepoeng)
- Ex.phil og ex.fac (20 studiepoeng)

Fordypning i samfunnsgeografi (90 studiepoeng) består av en kombinasjon av obligatoriske og valgfrie emner. Studentene må ta følgende emner:

- SGO1001 - Innføring i Samfunnsgeografi
- SGO1003 - Å skrive samfunnsgeografisk
- SGO1900 - Kvantitativ metode
- SGO3090 - Bacheloroppgave

I tillegg til dette velger hver student inntil 4 av følgende temaemner i samfunnsgeografi:

- SVMET1010 - Kvalitativ metode
- SGO1910 - Geografiske Informasjonssystemer (GIS)
- SGO2100 - Bygeografi og urbanisme
- SGO2200 - Economic globalisation and regional development
- SGO2301 - Environment and society
- SGO2400 - Politisk geografi
- SGO2500 - North/South – Development
- SGO2600 - Migration, Transnationalism and Development

Hver student tar minst ett av teoriemnene på 3000-nivå før eller samtidig som med bacheloroppgaveemnet SGO3090.

- SGO3200 - Environment and innovation
- SGO3300 - Sør i en globaliserende verden
- SGO3500 - Byers struktur og utvikling

Valgfri 40-gruppe. Bachelorstudenter i samfunnsgeografi kan ta:

- alle 40-grupper ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet
- alle 40-grupper ved Det humanistiske fakultetet
- 40-gruppe i naturgeografi
- utdanning ved andre institusjoner enn UiO etter godkjenning basert på spesifikke krav til 40-gruppens faglige sammensetning

Frie emner (30 studiepoeng). Bachelorstudenter i samfunnsgeografi kan velge mellom alle emner som tilbys ved UiO. De kan også velge å ta flere samfunnsgeografiemner. De som ønsker å dra på utveksling anbefales å bruke de frie studiepoengene.

Masterprogrammet i samfunnsgeografi er et to-årig studieprogram som omfatter fordypningsstudier i metodologi/metode og samfunnsgeografisk teori og forskning. Studentene gjennomfører et større selvstendig arbeid gjennom masteroppgaven. Det gis mulighet til å velge mellom en masteroppgave på 30 studiepoeng og en masteroppgave på 60 studiepoeng. Dette valget legger visse føringer for gjennomføringen av masterprogrammet. "Stor" masteroppgave (60 studiepoeng) innebærer at arbeidet med masteroppgaven øker gradvis fra begynnelsen av 2. semester og at det gjennomføres feltarbeid/datainnsamling i 2. eller 3. semester (figur 2). "Liten" masteroppgave (30 studiepoeng) gir anledning til videre tematisk og teoretisk fordypning samt utvidete muligheter for utveksling (figur 3).

Figur 3. Masterprogrammet i samfunnsgeografi (masteroppgave på 60 studiepoeng)

4. semester	SGO4090 - Masteroppgave 60 sp		
3. semester	Teoriemne	SGO4090 - Masteroppgave 60 sp	
2. semester	SGO4010 - Qualitative method eller SOS4020 - Kvantitativ metode	Teoriemne	SGO4090 - Masteroppgave 60 sp
1. semester	SGO4011 - Tenkning og metodologi i samfunnsgeografi	Teoriemne	Teoriemne
	10 studiepoeng	10 studiepoeng	10 studiepoeng

Figur 3. Masterprogrammet i samfunnsgeografi (masteroppgave på 30 studiepoeng)

4. semester	SGO4080 - Masteroppgave 30 sp		
3. semester	Teoriemner eller utveksling		
2. semester	SGO4010 - Qualitative method eller SOS4020 - Kvantitativ metode	Teoriemner	
1. semester	SGO4011 - Tenkning og metodologi i samfunnsgeografi	Teoriemne	Teoriemne
	10 studiepoeng	10 studiepoeng	10 studiepoeng

For å oppnå mastergraden i samfunnsgeografi, totalt 120 studiepoeng, kreves det at følgende emner er fullført og bestått:

*Metode- og metodologi*emner. Følgende emner er obligatoriske:

- SGO4011 - Tenkning og metodologi i samfunnsgeografi
- SGO4010 - Qualitative method eller SOS4020 - Kvantitativ metode

Det er mulig å få godkjent kvalitative eller kvantitative metodeemner, tilsvarende 10 studiepoeng på masternivå, fra andre norske eller utenlandske universiteter etter søknad.

Teoriemner. Hver student velger to av følgende emner:

- SGO4201 - Urbanisme - byens strukturer og strømninger
- SGO4202 - Urbanisme - bypolitikk og byplanlegging
- SGO4301 - Global Environmental Change
- SGO4401 - Democratization and Civil Society in Developing Countries
- SGO4402 – Political Geographies of Work
- SGO4501 – Development
- SGO4601 - Economic Geography: current perspectives and debates
- SGO4604 - Work and workers of the global Work-Place
- SGO4605 - En verdensøkonomi i endring: kjeder og nettverk
- SGO4040 - Særpensum

Masteroppgave. Enten stor eller liten oppgave:

- SGO4080 - Masteroppgave 30 sp (30 sp)
- SGO4090 - Masteroppgave 60 sp (60 sp)

De ovenfor nevnte emnene utgjør tilsammen 70 eller 100 studiepoeng, avhengig av hvilken masteroppgave som velges. I tillegg til dette må hver student ta ytterligere 50 eller 20 studiepoeng for å oppnå mastergraden. Det kan tas flere emner i samfunnsgeografi, emner ved andre institutter ved UiO og andre norske universiteter (eksterne studiepoeng kan godkjennes etter søknad), eller emner gjennom utvekslingsavtaler (instituttet kan, etter søknad, godkjenne at inntil 30 studiepoeng av mastergraden tas i utlandet). Teoriemner på masternivå i sosiologi (SOS4100-SOS4800) ved UiO godkjennes uten søknad.

Masterprogrammet i Development Geography er et to-årig studieprogram. Programmet inneholder en fordypning i kvalitativ metode, samt utviklingsteori (figur 4). Studentene gjennomfører også et større selvstendig arbeid gjennom masteroppgaven (60 studiepoeng).

Figur 4. Masterprogrammet i Development Geography

4. semester	DEVG4090 - Master Thesis		
3. semester	SGO4501 - Development / SGO4301 or SGO4604	DEVG4090 - Master Thesis	
2. semester	SGO4010 - Qualitative method	DEVG4050 - Individual Reading List	
1. semester	SGO4501 - Development / SGO4301 or SGO4604	DEVG4020 - Literature and writing seminar	Project proposal (mandatory part of DEVG4090 Master Thesis)
	10 ECTS credits	10 ECTS credits	10 ECTS credits

For å oppnå mastergraden i Development Geography, totalt 120 studiepoeng, kreves det at følgende emner er fullført og bestått:

- DEVG4020 Literature and writing seminar
- SGO4010 Qualitative methods
- SGO4501 Development
- SGO4301 Global Environmental Change eller SGO4604 Work and workers of the global Work-Place
- DEVG4050 Individual Reading List (20 ECTS)
- DEVG4090 Master Thesis

Det forventes at feltarbeid/datainnsamling gjennomføres i perioden juni-august mellom det 1. og 2. studieåret.

Læringsmål

Programrådet i samfunnsgeografi har de siste årene arbeidet med å definere og kommunisere gode kunnskap-, ferdighets- og kompetansemål for de tre programmene og for hvert enkelt emne innenfor programmene. Dette arbeidet er nå fullført i den forstand at det er skapt en universell struktur med klare læringsmål som er presentert på websidene og brukt som styringsredskap i organiseringen og gjennomføringen av studieprogrammene og enkeltemnene. Læringsmålene for hvert studieprogram er tilgjengelig på disse websidene:

- Bachelorprogram i samfunnsgeografi:
<http://www.uio.no/studier/program/samfunnsgeografi/hva-lerer-du/>
- Masterprogram i samfunnsgeografi:
<http://www.uio.no/studier/program/samfunnsgeografi-master/hva-lerer-du/>
- Masterprogram i Development Geography:
<http://www.uio.no/english/studies/programmes/devgeo-master/learning-outcomes/>

Arbeidet med læringsmål har hatt en positiv effekt på organiseringen og undervisningen i studieprogrammene og de enkelte emnene. De generelle og spesifikke målene er nå, etter programrådets vurdering, klart definert og presentert. Dette betyr likevel ikke at det ikke finnes rom for endringer og behov for kontinuerlig videreutvikling, blant annet på følgende områder:

Læringsutbytte: Presentasjonen av overordnet læringsutbytte i bachelorprogrammet i samfunnsgeografi er noe preget av at teksten både forsøker å definere overordnede mål for programmet og samtidig virke rekrutterende i forhold til potensielle studenter. Det er sannsynligvis formålstjenlig å skille klarere mellom disse to funksjonene. Presentasjonen av

læringsutbytte for masterprogrammet i samfunnsgeografi anses som god, mens målene for Development Geography kan gjøres noe mer utfyllende og presise.

Kunnskapsmål: Satsingsområdene i samfunnsgeografi ved UiO brukes aktivt til å definere og presentere programmens kunnskapsmål. Dette vurderes som positivt og bør videreføres og styrkes. Det kan være formålstjenlig både å presisere de tematiske kunnskapsmålene ytterligere, og å bruke disse enda mer aktivt til å utvikle og synliggjøre temaspesialiserende studieløp innenfor samfunnsgeografi. Dette gjelder både for bachelorprogrammet og masterprogrammet i samfunnsgeografi.

Ferdigheter/kompetanse: Studenter og ansatte i samfunnsgeografi er opptatt av studieprogrammene yrkesrelevans, samtidig som faget har en mindre tydelig profesjonsidentitet enn enkelte andre samfunnsfag. Selv om programmene og emnene har spesifiserte ferdighets- og kompetansemål bør det arbeides videre med konkretiseringen og operasjonaliseringen av disse på programnivå og innenfor de ulike enkeltemnene.

Helhet og sammenheng i studieprogrammet

Sammensetning av emner og emnegrupper: Programrådet i samfunnsgeografi har gjennom flere år arbeidet med å skape en formålstjenlig emnestruktur, i lys av læringsmålene og ressurs situasjonen for faget. Dette innebærer faglige prioriteringer der fagets satsingsområder står sentralt. Samfunnsgeografi forsøker ikke å dekke et fullt spekter av tema og tilnærminger innenfor faget, men prioriterer satsingsområder som anses som spesielt sentrale og der den vitenskapelige staben kan tilby spisskompetanse og forskningsbasert undervisning og veiledning. Den generelle vurderingen er at dette strategiske arbeidet har gitt gode resultater. Helheten og sammenhengen i de tre studieprogrammene vurderes som god. Det videre arbeidet med utvikling av studieprogrammene vil ha dette som utgangspunkt.

Bachelorprogrammet i samfunnsgeografi består nå av en emneportefølje med introduksjons- og metodekurs på 1000-nivå, tematiske innførings- og teorikurs på 2000-nivå og tematiske fordypningskurs på 3000-nivå. Dette skaper en klar struktur og progresjon gjennom studieprogrammet. Samtidig legges det til rette for en fornuftig kombinasjon av felles fagkompetanse og tilhørighet på den ene siden, og muligheter for tematisk spesialisering på den andre. Faglig spesialisering fremmes også gjennom mulighetene for videre fordypning i valgfri 40-gruppe og frie emner. Mens det ikke er noe umiddelbart behov for endringer i den overordnede programstrukturen, skjer det et kontinuerlig arbeid med faglig videreutvikling innenfor de enkelte emnene. Introduksjonskurset SG01001 er

spesielt sentralt for å fremme faglig tilhørighet og en grunnleggende forståelse for samfunnsgeografifaget. Dette emnet har derfor blitt betydelig forsterket i senere år og er også gjenstand for kontinuerlig vurdering og videreutvikling. Verktøykursene SGO1003, SGO1900 og SGO1910 gir studentene konkrete metodeferdigheter. SGO1003 er blitt etablert siden den forrige programevalueringen for å styrke den akademiske skrivetreningen, mens SGO1900 og SGO1910 har blitt videreutviklet i den samme perioden. Tema- og teorikursene på 2000-nivå gjennomgår årlige revideringer av pensum og undervisningsplaner for å reflektere den faglige utviklingen i de aktuelle emneområdene og faglærernes egen forskning. På 3000-nivået er det i år blitt innført en ny struktur med tre tematiske kurs og et eget bacheloroppgavekurs. Den faglige hovedutfordringen i bachelorprogrammet nå er å opprettholde og videreutvikle emnene med det studentgrunnlaget og faglige ressurser som finnes på samfunnsgeografi. Konkrete utfordringer består blant annet i å videreutvikle emner som krever unik kompetanse som kun finnes hos noen få i staben (for eksempel SGO1910 Geografisk Informasjonssystemer) og frigjøre ressurser for nye emner som anses som strategisk viktige fordi de tar opp dagsaktuelle temaområder (for eksempel det nye emnet SGO2600 Migration, Transnationalism and Development) eller utvikler nye ferdigheter i kombinasjon med faglig fordypning (for eksempel et foreslått feltkurs i Osloforskning).

Masterprogrammet i samfunnsgeografi er organisert med sikte på faglig og metodisk spesialisering, og er spesielt innrettet mot å understøtte arbeidet med masteroppgaven. Et obligatorisk kurs i 1. semester tar for seg overordnede faghistoriske, vitenskapsteoretiske og metodologiske spørsmål med betydning for studentenes masteroppgaveprosjekt. I samme semester tar studentene minst ett teoriemne med relevans for egen masteroppgave. Arbeidet med prosjektutvikling videreføres i 2. semester gjennom metodekurs i kvalitativ eller kvantitativ metode, individuelle teoretiske studier i form av særpensum og videreutvikling av prosjektdesign og forberedelser til datainnsamling. Den gjenværende tiden i masterprogrammet (3. og 4. semester) er primært fokusert på feltarbeid/datainnsamling og analyse/oppgaveskriving. En utfordring med denne strukturen er at det er vanskelig å finne rom for utveksling til andre læresteder for de som skriver en "stor" masteroppgave (60 studiepoeng), men dette er kompensert ved at det også er anledning til å skrive en "liten" masteroppgave (30 studiepoeng). Den generelle erfaringen er at programstrukturen fungerer godt og bidrar til framdrift i arbeidet med masteroppgaven samtidig som den gir god anledning til teoretisk og metodisk fordypning og spesialisering. Tilbakemeldingen fra studentene er at de er gjennomgående fornøyd med programmet. Gjennomføringstiden har blitt klart forbedret de siste årene og de fleste kandidatene får relevante jobber innenfor en rimelig tidsperiode etter uteksaminering. Her er det likevel noe forskjell

mellom ulike deler av faget og det er således en prioritert oppgave å styrke studiet som en «profesjonsutdanning» med bedre koblinger til arbeidslivet.

Masterprogrammet i Development Geography består av obligatoriske kurs i akademisk skriving, kvalitativ metode, utviklingsteori og utvalgte forskningstema, i tillegg til særpensum og arbeidet med masteroppgaven. Programmets organisering er påvirket av at dette er et tilbud som er rettet mot et svært begrenset antall kvoteprogramstudenter fra samarbeidene læresteder i det globale sør. I tillegg kommer et fåtall selvfinansierende studenter fra utviklingsland, men det totale antallet studenter er likevel relativt begrenset (ca. 3-6 studenter per år). Dette lave studenttallet betyr at det ikke er grunnlag for ressurskrevende undervisningstiltak innenfor programmet. Denne begrensningen er løst ved at den tematiske og teoretiske substansen i programmet tilbys gjennom allerede eksisterende masteremner på engelsk, kombinert med gruppeundervisning og individuell veiledning i akademisk skriving, prosjektutvikling og masteroppgaveskriving. Det er per i dag kun ett emne som er spesifikt for programmet (DEVGEO4020 Literature and writing seminar). Masterprogrammet i Development Geography bringer således ekstra studenter til masterstudier i samfunnsgeografi. Denne internasjonaliseringen av masterprogrammet beriker både undervisningen og forskningen i faget, spesielt innenfor utviklingsgeografi. Studieprogrammet framstår i dag som et godt fungerende program som kan tilbys med begrenset ressursbruk. Studentene gir uttrykk for at de er fornøyd med programmets organisering og de aller fleste fullfører studiet innenfor normert studietid. Samfunnsgeografi vil i forlengelse av den periodiske programevalueringen diskutere mulighetene for å gjøre om masterprogrammet i Development Geography til et engelskspråklig masterprogram i Human Geography for internasjonale studenter.

Undervisnings- og vurderingsformer: Bachelor- og masterprogrammene i samfunnsgeografi/Development Geography anvender en kombinasjon av undervisnings- og vurderingsformer.

Tabell 1. Undervisnings- og vurderingsformer på emner i samfunnsgeografi

- *Sett inn tabell her*

Tabell 1 gir en samlet oversikt for kursene som tilbys innenfor samfunnsgeografi. Programmet som helhet har varierte undervisningsformer. Dette har vært en bevisst strategi for å gi studentene varierte læringserfaringer gjennom studieløpet. På programmets egne emner legges det opp til både forelesninger og seminarer hvor studentene forventes å delta aktivt i diskusjoner. I seminarene legges det vekt på trening i både muntlig og skriftlig fremstillingsevne. Et gjennomgående trekk er at samfunnsgeografi har i økende grad vektlagt skrivetrening og produksjon av akademiske tekster av ulikt slag.

De fleste emner bruker e-læringsverktøyet Fronter og det er nylig satt i gang et arbeid med sikte på økt kompetanse og bruk av podcast og annen ny undervisningsteknologi. I løpet av studiet får studentene erfaring med både muntlig eksamen, skoleeksamen, oppgaveskriving og gruppearbeid. Et ønske fra studentene om bruk av muntlig eksamen også i bachelorprogrammet er imøtekommet gjennom en muntlig eksamen der bacheloroppgava framlegges og forsvares for en eksamenskommisjon.

Rekruttering og oppnådde resultat

Studieprogrammene i samfunnsgeografi og Development Geography vurderes som godt organisert og velfungerende. Det produseres gode resultat, men rekruttering og frafall, spesielt i bachelorprogrammet, er utfordringer som programrådet vil arbeide med i årene som kommer.

Rekruttering: Tabell 2 og 3 viser utviklingen i antall søkere til bachelorprogrammet i samfunnsgeografi. Søkningen ligger fortsatt godt over antall studieplasser, men det har vært noe nedgang de siste årene. Tabell 2 viser at totalt antall søkere til bachelorprogrammet i samfunnsgeografi har gått ned fra 794 i 2007 til 586 i 2013. Tabell 3 viser at det i 2013 var * primærsøkere til 50 studieplasser, noe som gir * søkere per studieplass, sammenlignet med * i *.

Tabell 4. Totalt antall søkere til bachelorprogrammet i samfunnsgeografi, 2007-2013

År	Antall søknader
2007	794
2008	749
2009	769
2010	668
2011	713
2012	611
2013	586

Tabell 5. Utviklingen i tallet på søkere som har Bachelorprogrammet i samfunnsgeografi som sitt førstevalg, 2007-2013

- *sett inn tabell her*

Når det gjelder poenggrenser viser tabell 6 at grensene for bachelorprogrammet er relativt stabile over tid både for primærsøkere og for alle kvalifiserte kandidater. Poenggrensene i samfunnsgeografi er på omtrent samme nivå som sosiologi og sosialantropologi, men noe lavere enn samfunnsøkonomi, statsvitenskap og snittet for det samfunnsvitenskapelige fakultetet.

Tabell 6. Poenggrenser for opptak til bachelorprogrammet i samfunnsgeografi, førstegangsvitnemål og ordinær, 2007-2013

År	Poenggrense førstegangsvitnemål	Poenggrense ordinær
2007	50.9	45.1
2008	50.6	45.4
2009	51.8	39.5
2010	51.3	42.1
2011	52.5	41.8
2012	49.6	41.1
2013	48.6	40.8

Tabell 7 og 8 viser søkningen til masterprogrammene i samfunnsgeografi og Development Geography. Søkningen til begge programmene vurderes som god (*mer detaljer kommer her*).

Tabell 7. Antall søkere til masterprogrammene i samfunnsgeografi og Development Geography

- *sett inn tabell her*

Tabell 8. Poenggrenser for opptak til masterprogrammet i samfunnsgeografi

- *sett inn tabell her*

Programrådets fortolkning av statistikken i tabellene 4-8 er at selv om bachelorprogrammet i samfunnsgeografi er faglig godt har faget ikke en like sterk identitet og synlighet blant potensielle søkere fra videregående skoler som for eksempel samfunnsøkonomi og statsvitenskap. Den gode søkningen til masterprogrammet, til tross for en betydelig «studentflukt» til masterprogram ved utenlandske universitet, indikerer at faget er populært blant studenter som har fullført bachelorprogrammet. Målrettet informasjonsarbeid overfor potensielle søkere i videregående skole og videreutvikling av studieprogrammene som yrkesrelevante ”profesjonsutdanninger” anses som viktige arbeidsoppgaver i de neste årene.

Oppnådde resultat: Emner innenfor samfunnsgeografi sensureres med utgangspunkt i en fastsatt karakterbeskrivelse. Det benyttes to sensorer på alle emner, men med noe variasjon i forhold til om en av sensorene skal være ekstern. Tilsynssensor foretar årlig en gjennomgang av utvalgte emner og eksamensbesvarelser for å vurdere emnene og karaktersettingspraksis. Tilsynssensorrapportene gjøres tilgjengelig på fagets webside. Tilsynssensorens vurderinger av emnene er gjennomgående positive. Det er lite sprik mellom tilsynssensors og sensorers bedømmelse av eksamensbesvarelsene.

Tabell 9. Karakterfordelingen på SGO-emner i bachelorprogrammet over tid:

Emne	Antall kandidater	Antall møtt til eksamen	A	B	C	D	E	Stryk	Avbrutt	Periode
SGO1900	867	712	52	258	263	102	8	28	1	H03-H13
SGO1001	3033	1990	156	488	735	372	137	68	34	H03-H13
SGO1003	140	121		Antall bestått: 112				9		H11-H13

SGO1910	180	156	13	58	75	8	0	3	0	V04-H13
SGO2100	673	499	29	149	224	78	11	6	2	V04-H13
SGO2200	806	605	25	195	255	94	8	25	3	V04-H13
SGO2301	332	261	23	67	123	40	5	3	0	V06-V13
SGO2400	516	407	43	143	165	43	10	3	0	H03-H13
SGO2500	1026	846	79	210	303	148	60	42	4	H08-H13
SGO2600	37	26	3	9	8	4	1	1	0	V13

Tabell 9 viser karakterfordelingen på SGO-emner i bachelorprogrammet over tid (legg til kommentarer her).

Tabell 10. Studiepoengproduksjon i bachelorprogrammet i samfunnsgeografi, 2007-2013

Termin	Studiepoeng/student	Grader
2007 V	19,0	24
2007 H	19,7	13
2008 V	20,3	17
2008 H	21,1	12
2009 V	20,2	15
2009 H	20,8	5
2010 V	21,2	25
2010 H	20,8	5
2011 V	24,2	34
2011 H	21,4	9
2012 V	21,6	20
2012 H	21,3	7
2013 V	23,2	15
2013 H	22,8	

Tabell 10 viser Studiepoengproduksjon på bachelorprogrammet i samfunnsgeografi over tid (legg til kommentarer her).

NB: Tallene er ikke helt presise. UiO-statistikksside «Bok-kula» var sist oppdatert februar 2014, og det kan være forskjellige rapporteringspraksis i FS. Tallene skuler også en del ting (permisjoner, utvekslingsopphold osv) men kan gi et generelt bilde av hvordan samfunnsgeografi ligger an, også i forhold til andre bachelorprogrammer ved SV-fakultetet . Hvis du vil sjekke litt mer rundt dette kan du enkelt bruke bokkula her:

<https://www.uio.no/for-ansatte/arbeidsstotte/sta/fs/statistikk/bokkula/bokkula.php>

Tabell 11. Karakterfordelingen på SGO-emner i masterprogrammet over tid:

Emne	Antall kandidater	Antall møtt til eksamen	A	B	C	D	E	Stryk	Avbrutt	Periode
SGO4011	40	38	5	19	13	0	0	1	0	H12-H13
SGO4010	216	200	32	86	66	13	2	1	0	H06-H13
SGO4201	114	99	12	37	41	8	1	0	0	H06-H13
SGO4202	84	74	14	25	27	5	1	0	2	V06-H13
SGO4301	31	22	3	5	9	4	0	1	0	H09-H13
SGO4401	146	118	16	43	47	8	2	2	0	H05-H13
SGO4402	102	73	12	28	26	4	2	1	0	H05-H13
SGO4501	83	70	22	22	21	3	1	1	0	H05-H13

SGO4601	83	62	9	26	20	3	0	3	1	H05-H13
SGO4604	27	21	7	9	3	1	1	0	0	H11-H13
SGO4605	16	5	2	6	6	1	0	0	0	H12-H12
SGO4040	175	138	22	63	45	3	4	1	0	H05-H13
SGO4080	12	11	4	3	4	0	0	0	0	V06-H13
SGO4090	209	207	33	105	62	5	1	1	0	V04-H13
DEVG4020	17	14	Alle bestått							H10-H13
DEVG4050	9	9	Antall bestått: 8					1		V11-V13
DEVG4090	6	6	1	3	1	1	0	0	0	V11-H13

Tabell 11 viser karakterfordelingen på SGO-emner i masterprogrammet over tid (*legg til kommentarer her*).

Tabell 12. Studiepoengproduksjon i masterprogrammet i samfunnsgeografi, 2007-2013

Termin	Studiepoeng/student	Grader
2007 H	13,6	9
2008 V	18,0	22
2008 H	20,6	18
2009 V	23,6	15
2009 H	18,2	11
2010 V	19,2	13
2010 H	24,0	16
2011 V	19,0	11
2011 H	18,9	7
2012 V	24,2	17
2012 H	18,8	7
2013 V	24,7	15
2013 H	24,8	11

Tabell 12 viser Studiepoengproduksjon i masterprogrammet i samfunnsgeografi over tid (*legg til kommentarer her*).

Tabell 13. Studiepoengproduksjon i masterprogrammet i Development Geography, 2007-2013

Termin	Studiepoeng/student	Grader
2007 H	12,7	
2008 V	30,00	3
2008 H	28,6	3
2009 V	31,8	3
2009 H	20,00	2
2010 V	30,00	3
2010 H	22,9	2
2011 V	24,0	1
2011 H	14,4	
2012 V	17,1	
2012 H	21,5	2

2013	V	42,8	4
2013	H	15,0	

Tabell 13 viser studiepoengproduksjonen i masterprogrammet i Development Geography over tid (*legg til kommentarer her*).

Høyt frafall er en gjennomgående problemstilling ved Universitetet i Oslo. Dette gjelder også for bachelorprogrammet i samfunnsgeografi, men i mindre grad på masterprogrammet i samfunnsgeografi. Frafall er et svært lite problem innenfor masterprogrammet i Development Geography. Det er betydelig usikkerhet omkring omfanget og årsaken til frafall. Det er for eksempel uklart om studenter som slutter forsvinner fra universitetet eller går over til andre studieprogram ved UiO, og i hvilken grad det også skjer en slik overgang til samfunnsgeografi. Frafallet synes å være størst i det første studieåret, men det er mye usikkerhet omkring årsakene til frafall. Samfunnsgeografi har de siste årene arbeidet med å motvirke frafall fra bachelorprogrammet. Tiltakene har først og fremst fokusert på studentoppfølging og integrering i 1. semester. I det videre arbeidet for å redusere frafallet fra studieprogrammet kan det være aktuelt både å innhente mer informasjon om mønstre og årsaker, og å utvide spektret av tiltak og tidsrommet for disse.

Ressurser og infrastruktur

En vedvarende utfordring for samfunnsgeografi har vært å opprettholde gode studieprogram, med både bred tematisk basisutdanning og gode muligheter for spesialisering, innenfor fagets ressursituasjon. Samfunnsgeografi har per i dag 9 fast vitenskapelige ansatte hvorav to vanligvis vil være «borte» fra undervisningen til enhver tid på grunn av forskningstermin eller lederverv. På den andre siden har samfunnsgeografi de siste årene hatt en økende tilstrømning av midlertidig ansatte med undervisningsplikt, spesielt Ph.D. og postdoktorstipendiater. Programrådet har arbeidet med å tilpasse undervisningens omfang, både antall emner og undervisningsaktivitetene innenfor hvert emne, til den faktiske ressursituasjonen. Det har for eksempel blitt innført en praksis med roterende teoriemner i masterprogrammet for å sikre både et bredt tilbud av spesialiserte emner og tilstrekkelig studentgrunnlag for hvert emne. Seminarundervisningen baseres i betydelig grad på bruk av dyktige masterstudenter som seminarledere og en større andel av masterveiledningen skjer nå ved hjelp av eksterne hoved- eller biveiledere med nære relasjoner til instituttet.

Det er også en utfordring at skiftende trender i studentenes tematiske interesser kan skape et midlertid misforhold mellom det som etterspørres av studentene

og kapasiteten i den faglige staben. Dette er for øyeblikket mest synlig innenfor bygeografi/urbanisme, et felt som er populært blant studentene og har gode jobbmuligheter for uteksaminerte kandidater, men der de to faste vitenskapelige ansatte innenfor bygeografi nå innehar tidkrevende verv som henholdsvis instituttleder og forskningsleder for samfunnsgeografi. Andre utfordringer er knyttet til undervisningstiltak som er avhengige av spesialkompetanse som kun finnes hos noen få av de vitenskapelig ansatte. Et eksempel her er undervisningen innenfor geografiske informasjonssystemer. GIS er et verktøyfag som er etterspurt og yrkesrelevant, også utenfor samfunnsgeografi, men der utviklingen og gjennomføringen av undervisningstilbudet har vært avhengig av midlertidig ansatte stipendiaterkandidater og timelærere. Dette begrenser den videre undervisningssatsingen innenfor GIS. En lignende situasjon kan observeres innenfor miljøgeografi, der det er et betydelig potensial for å utvikle dagsaktuelle tilbud innenfor samfunnsgeografiske miljøstudier (for eksempel i forhold til klimaendringer), men der faget ikke har ressurser til å utnytte dette potensialet på en optimal måte.

Forslag til tiltak

Samfunnsgeografis førsteprioritet de neste årene vil være *å videreføre og utvikle eksisterende bachelor- og masterprogram i samfunnsgeografi*. Vi mener at det er skapt velfungerende studieprogram som danner et godt grunnlag for videre utvikling av undervisningsfaget samfunnsgeografi. I tilknytning til denne overordnede oppgaven vil samfunnsgeografi de neste årene prioritere:

1. Tiltak for å øke rekrutteringen til studieprogrammene: Samfunnsgeografi ønsker å sette fokus på å utvikle og spre informasjon om studieprogrammene i samfunnsgeografi, spesielt bachelorprogrammet. Dette kan dreie seg om å forbedre programpresentasjonen på websiden og i andre media. Et annet tiltak kan være å knytte mer aktive bånd til videregående skoler i Østlandsregionen. Disse tiltakene er allerede initiert og andre konkrete virkemidler for å øke bachelorprogrammets synlighet og rekruttering vil bli vurdert.
2. Tiltak for å forhindre frafall fra studieprogrammene: Samfunnsgeografi har de siste årene iverksatt ulike tiltak for å skape tilhørighet på faget. Disse tiltakene har spesielt fokusert på 1. semester, med forsterket semesteråpning, fadderordning med mer. I tillegg til disse tiltakene ønsker samfunnsgeografi å initiere tiltak for aktiv oppfølging av studentene videre i studieløpet, ikke minst i det som anses som et 'kritisk' 2. semester. Et felles tiltak i dette semesteret kan for eksempel være en organisert faglig ekskursionsjoner. Faglig oppfølging og studieveiledning av

programstudentene individuelt og i grupper, inspirert av britisk-amerikanske erfaringer med 'tutoring' og 'honors'-studenter, er et annet tiltak som vil bli vurdert.

3. Tiltak for å styrke tematiske studieløp innenfor studieprogrammene:
Samfunnsgeografi har ikke en klar identitet som en profesjonsutdanning, men studenter etterspør dette som en kvalifisering og forberedelse til arbeidslivet etter studiene. Samfunnsgeografi vil derfor vurdere ulike tiltak for å skape klarere tematiske studieløp innenfor faget. Dette kan dreie seg om å klargjøre og kommunisere studiealternativer som ligger i bachelor- og masterprogrammene i samfunnsgeografi, både gjennom programpresentasjonene på websidene og gjennom individuell studieveiledning fra vitenskapelige ansatte. Et annet tiltak kan være å styrke relasjonene til arbeidslivet ved for eksempel å trekke på tidligere studenter og alumninettverk i undervisningen i samfunnsgeografi.

I tillegg til disse tre prioriterte hovedtiltakene, ønsker samfunnsgeografi også å arbeide med:

1. Tiltak for å øke antall studenter på masterprogrammene:
Samfunnsgeografi har de siste årene fått redusert opptakskvoteprosent for masterprogrammet i samfunnsgeografi. Dette har nå kommet til et kritisk lavt nivå der det kan oppstå problemer med å opprettholde kurstilbudet og de vitenskapelige ansatte har ledig veiledningskapasitet og ønske om å veilede flere studenter. Samfunnsgeografi søker derfor om å få utvidet sin kvote av ordinære masterstudenter. I tillegg vil det arbeides med å opprettholde eller utvide antall studieplasser innenfor kvoteprogrammet og å øke antall selvfinansierende internasjonale studenter. I den forbindelse vil det mulighetene for å omdanne dagens masterprogram i Development Geography til et engelskspråklig masterprogram i Human Geography for internasjonale studenter.
2. Tiltak for å styrke kapasiteten og videreutvikle undervisningen i GIS:
Undervisningen i geografiske informasjonssystemer er etterspurt blant studenter innenfor og utenfor samfunnsgeografi. Den videre utviklingen av dette feltet er imidlertid begrenset på grunn av begrenset GIS-kompetanse blant faste vitenskapelige ansatte og begrenset undervisningskapasitet blant midlertidig ansatte med slik kompetanse. Samfunnsgeografi vil derfor vurdere tiltak for å øke undervisningskapasiteten innenfor GIS, for eksempel gjennom bruk av øremerkete Professor II-stillinger.

3. Tiltak for å styrke kapasiteten og videreutvikle undervisningen i miljøgeografi: Miljøutfordringer generelt og klimaendringer spesielt er et dagsaktuelt felt der samfunnsgeografi har en sterk stilling internasjonalt. Det eksisterer en etterspørsel blant studenter for samfunnsvitenskapelige miljøstudier og kompetanse innenfor dette feltet har økende relevans for arbeidslivet. Undervisningen innenfor miljøgeografi er imidlertid hemmet av begrenset undervisningskapasitet på feltet. For øyeblikket har dette feltet kun en fast vitenskapelig ansatt. Samfunnsgeografi vil derfor vurdere tiltak for å styrke undervisningen innenfor miljøgeografi de neste årene.

4. Tiltak for økt internasjonalisering: Studieprogrammene i samfunnsgeografi har en internasjonal orientering i forhold til pensumlitteratur, temavalg og casestudier. Programstudentene har også relativt gode muligheter for utveksling til utenlandske læresteder. Det er likevel rom for forbedringer i begge disse dimensjonene av internasjonaliser, og dette anses som viktig også for å få potensielle studenter til å velge å studere ved UiO heller enn ved geografiske fagmiljø i England, USA, Australia og andre land. Samfunnsgeografi vil derfor vurdere tiltak for å integrere de vitenskapelig ansattes internasjonale samarbeidspartnere og nettverk i undervisningen og å styrke mulighetene for utveksling innenfor studieprogrammene.